

12 Odrodzenie w Polsce

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XXI. Renesans w Polsce.

Uczeń:

- 1) ocenia dorobek polskiej myśli politycznej doby renesansu;
- 2) rozpoznaje dokonania twórców polskiego odrodzenia w dziedzinie kultury.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 1) analizuje i interpretuje fragmenty dzieł pisarzy politycznych polskiego odrodzenia;
- 3) charakteryzuje związki renesansu polskiego z europejskim.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1474, 1508, 1543
- postacie: Filippa Buonaccorsiego (Kallimacha), Konrada Celtisa, Bony Sforzy, Jana Dantyszka, Andrzeja Krzyckiego, Klemensa Janickiego, Mikołaja z Hussowa, Kaspra Straubego, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Reja, Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, Sebastiana Fabiana Klonowica, Szymona Szymonowica, Marcina Kromera, Marcina Bielskiego, Macieja z Miechowa, Biernata z Lublina, Jana z Wiślicy, Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego, Bartolomea Berrecciego, Franciszka Florentczyka, Jana Michałowicza z Urzędowa, Mikołaja Kopernika, Stanisława Samostrzelnika, Mikołaja Gomółkę, Wacława z Szamotuł, Jana ze Stobnicy
- tematykę poruszaną przez polskich pisarzy i poetów renesansowych
- dzieła napisane przez pisarzy doby renesansu
- przykłady budowy renesansowych

ROZUMIE

- pojęcia: mecenat, epistolografia, attyka, polichromia, teoria heliocentryczna, przewrót kopernikański, *O obrotach sfer niebieskich*
- rolę władców, szlachty, duchowieństwa i mieszczaństwa w rozwoju odrodzenia

POTRAFI

- przedstawić rozwój odrodzenia na ziemiach polskich
- przedstawić rozwój sztuki drukarskiej na ziemiach polskich
- wskazać cechy architektury, rzeźby i malarstwa renesansowego

- omówić poglądy głoszone przez Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Stanisława Orzechowskiego

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat i główny cel lekcji. Prosimy uczniów, aby przypomnieli, jakie były cechy renesansu.

II. ROZWINIĘCIE

Wyjaśniamy, że odrodzenie rozwinęło się na ziemiach polskich dzięki kontaktom handlowym z Czechami i Węgrami; także dlatego, że Polacy wyjeżdżali do miast włoskich, a na dwór królewski w Krakowie przybywali włoscy twórcy sztuki. Warto zwrócić uwagę na postać Kallimacha, czyli doradcę Kazimierza Jagiellończyka, który wraz z Konradem Celtisem założył Nadwiślańskie Towarzystwo Literackie.

Prosimy uczniów o przeczytanie podrozdziału *Początki humanizmu na ziemiach polskich i rozwój mecenatu* (s. 120–121) i zadajemy pytanie:

- ▶ Kto przyczynił się do rozpowszechniania idei odrodzenia na ziemiach polskich i jaką rolę w tym odegrał?

Zwracamy uwagę, że idee renesansu mogły się rozpowszechniać dzięki wynalazkowi druku oraz książkom drukowanym w językach ojczystych. Prosimy uczniów o zapoznanie się z treścią podrozdziału *Sztuka drukarska* (s. 121) i zadajemy pytanie:

- ▶ Kiedy powstał pierwszy polski druk, a kiedy wydrukowano książkę w całości wydaną w języku polskim?
- ▶ Jakie były skutki rozwoju druku na ziemiach polskich?

Wspominamy uczniom, że w Polsce renesans przejawiał się w architekturze, rzeźbie, literaturze, malarstwie, muzyce i nauce. Dzielimy klasę na pięć grup i rozdajemy im instrukcje. ▶ Każda grupa ma za zadanie opracować, a następnie zaprezentować określone zagadnienie. Uczniowie mogą skorzystać z aplikacji **Quik**, **miMind** albo wykonać projekt w formie „pudełka na dany temat” (przynoszą na lekcję przygotowane wcześniej w domu grafiki, przedmioty i informacje ułożone w atrakcyjny sposób w pudełku).

Grupa I

Na podstawie treści zawartych w podrozdziale *Literatura* (s. 122–123) oraz w podpisie do ilustracji (**m2**, s. 122) przygotujcie prezentację o polskich pisarzach, dziełach powstałych w odrodzeniu oraz poruszanej w nich tematyce.

Grupa II

Na podstawie treści zawartych w podrozdziale *Myśl polityczna i społeczna* (s. 123–124) oraz w tekstach źródłowych (**m3**, **m4**, s. 124) przygotujcie prezentację o polskich myślicielach i głoszonych przez nich poglądach. Wykonajcie także polecenia 1 i 2 (s. 125).

Grupa III

Na podstawie treści zawartych w podrozdziale *Architektura i rzeźba* (s. 124–125) oraz w podpisach do ilustracji (**m5**, **m6** i **m7**, s. 124–125) przygotujcie prezentację o cechach i twórcach renesansowej architektury oraz rzeźby. Podajcie także przykłady budowli i dzieł sztuki rzeźbiarskiej powstałych na ziemiach polskich.

Grupa IV

Na podstawie treści zawartych w podrozdziałach *Malarstwo i Muzyka* (s. 126–127) przygotujcie prezentację o polskich artystach doby renesansu, dziełach przez nich stworzonych oraz tematyce tych dzieł.

Grupa V

Na podstawie treści zawartych w podrozdziale *Szkolnictwo i nauka* (s. 128) oraz w opisie ilustracji (m11, s. 128) przygotujcie prezentację dotyczącą szkolnictwa na ziemiach polskich, przedstawicielach polskiej nauki i ich dorobku.

Po wykonaniu zadania grupy prezentują efekty swojej pracy na forum klasy.

Podczas omawiania architektury okresu odrodzenia możemy wejść na stronę internetową 3d.wawel.krakow.pl ► , aby wspólnie z uczniami wirtualnie zwiedzić Wawel, a przy okazji zwrócić uwagę na różnice w budownictwie średniowiecznym i renesansowym.

III. PODSUMOWANIE

Zadajemy uczniom pytania:

- Jaką rolę odegrała szlachta oraz królowie w upowszechnianiu idei odrodzeniowych i rozwoju renesansu na ziemiach polskich?
- Którego twórcę renesansu na ziemiach polskich uważacie za najważniejszego i dlaczego?
- W których elementach polskiego renesansu można zauważyć włoskie wpływy?

METODY KONTROLI

Dzielimy klasę na cztery grupy. Następnie uczniowie biorą udział w quizie na stronie baamboozle.com. ►

PRACA DOMOWA

Czy polski renesans dorównał włoskiemu? Uzasadnij odpowiedź.